

This is an interview with Antonios Lysikatos on Friday the 27th of September 2013 at his home in Bedford Park.

The interviewer is Helen Haltis and the interview is being conducted as part of the Greek Migration Experience Orals Histories project, and OEEGA initiative. It is funded by the Australian Government's "Your Community Heritage Program-Sharing Community Heritage Stories".

The interview will be conducted in Greek.

As indicated in the Oral History Handbook:

Punctuation: Square bracket [] indicate material in the transcript that does not occur on the original tape recording. Sentences that were left unfinished in the normal manner of conversation are shown ending in three dashes, - - -

Καλησπέρα Αντώνη και ευχαριστώ πάρα πολύ που δέχτηκες να λάβεις μέρος σε αυτό το πρόγραμμα.

Μπορείς να μας πεις το ονομά σου σε παρακαλώ;

Αντώνιος Λυσίκατος.

Πού και πότε γεννήθηκες Αντώνη;

Γεννήθηκα το 1928, χωριό Σαπουναραϊίκα Κυνουρίας, Τυρός είναι το χωριό μου που γεννήθηκα.

Σε πια μεγάλη πόλη είναι κοντά;

Η μεγαλύτερη είναι το Λεωνίδιο.

Και οι γονείς σου τί δουλειά κάνανε στο χωριό;

Δουλεύανε στις φάρμες έξω, στις ελιές και χαρουπιές, αγροτική ζωή.

Περνάγατε καλά δηλαδή;

Φτωχικά περνάγαμε, όχι καλά.

Και πόσα παιδιά είχαν οι γονείς σου;

Είχαν δύο κορίτσια και δύο αγόρια είμαστε.

Πήγες στο σχολείο;

Επήγα μέχρι την δευτέρα τάξη.

Γιατί μόνο την δευτέρα;

Γιατί ήλθε μετά ο πόλεμος και δεν είχαμε να πάμε και ο πατέρας μου δεν με άφησε να πάω στο σχολείο ξανά. Εφύλαγα πρόβατα και γίδια μαζί με τον θείο μου.

Τα δύο χρόνια που ήσουν στο σχολείο πώς τα θυμάσαι;

Τα θυμάμαι --- μια φτωχική ζωή. Ούτε παπούτσια είχαμε, ξυπόλυτοι είμαστε, τίποτα δεν είχαμε. Τρώγαμε ψωμί ξερό. Κρέατα και αυτά, τυριά, όλα δεν είχαμε. Οικονομία όλα εκάναμε.

Είχατε βοήθεια από κανένα σύλλογο η κάνενα πρόγραμμα;

Απ' τίποτα, απ' τίποτα. Τον καιρό εκείνον δεν είχαμε τίποτα.

Η ΟΥΝΤΡΑ [UNRRA - United Nations Relief and Rehabilitation Administration] δεν βοηθούσε καθόλου;

Μετά άρχισε η ΟΥΝΤΡΑ και βοήθαγε εδώ, εκεί, ναι. Όχι ενωρίτερα, ενωρίτερα δεν είχε τίποτα.

Και τον καιρό που είσαστε εσείς στο σχολείο δεν είχατε βοήθεια καθόλου;

Δεν είχαμε. Κάτι λίγα πράγματα, peanuts.

Όταν σταμάτησες το σχολείο τί δουλειές έκανες εσύ σαν μικρό παιδάκι δηλαδή;

Σαν μικρό παιδάκι επήγαινα και καθάριζα τα κτήματα του πατέρα μου και δούλευα για να μπορέσουμε να τα σπείρουμε για τον επόμενο χρόνο. Να πάρουμε κάτι, σιτάρι, κουκιά που βάζαμε. Ξερική τροφή.

Δύσκολα χρόνια.

Δύσκολα χρόνια ήταν.

Τα αδέρφια σου τί κάνανε;

Την ίδια δουλειά κάναμε όλοι μας, και οι αδελφές μου. Η αδελφή μου ήταν μεγαλύτερη, την άλλη αδελφή μου, ο πατέρας μου την είχε βάλει υπηρέτρια στο Λεωνίδιο και ζούσε με τον μπόση τον ειδικό της που είχε, ως υπηρέτρια.

Πολλοί το κάνανε αυτό το πράγμα δηλαδή; Στέλναν τα κορίτσια τους για υπηρέτριες;

Για υπηρέτριες.

Σε τί σπίτι ήταν υπηρέτρια, ποίοι ήταν αυτοί οι άνθρωποι που μπορούσαν να έχουν υπηρέτρια;

Αυτοί ήταν πλούσιοι άνθρωποι. Όλα τα είχανε. Είχανε το φαί τους, είχαν το πιετό τους, τα είχανε όλα, ήτανε πλούσιοι. Ήτανε γιατροί, ήτανε δικηγόροι, ήταν τέτοια πράγματα. Μεγάλα κεφάλια.

Και πόσα χρόνια έμεινε η αδελφή σου υπηρέτρια σε αυτό το σπίτι;

Α, έμεινε αρκετά, πολλά χρόνια, και όταν ήλθα εγώ στην Αυστραλία έστειλα λεφτά και την πάντρεψα εγώ την αδελφή μου.

Έμεινε στην Ελλάδα αυτή;

Έμεινε στην Ελλάδα και πήρε καλό παιδί εκεί πέρα αλλά ο ανιψιός μου, εκεί πέρα, τα έφαγε στα χαρτιά.

Δεν πειράζει. Όταν έγινες σε ηλικία πήγες στο στρατό;

Πήγα στο στρατό, ωραία πέρασα. Πήγα στην Τρίπολι, από την Τρίπολι πήγα στην Βέροια, πήγα στην Κοζάνη, πήγα Ξυνό Νερό, Αμύνταιο, Φλώρινα. Όλα εκείνα τα μέρη τα γύρισα.

Γύρισες καλά δηλαδή;

Γύρισα, γιατί το Ελληνικό κράτος με είχε βάλει σαν ψευτομάρτυρα, κατάσκοπο, να μαθαίνω πληροφορίες. Να δίνω πληροφορίες σε ρουφιάνους. Τί είναι ο ένας τί είναι ο άλλος, και αυτή την ζωή δεν την ήθελα και με κυνηγούσανε. Μπορούσες λέει να πάω [να πας], γιατί μιλάγαμε μιά γλώσσα, διάλεκτο, τα Τσακόνικα που λέμε. Δεν ταιριάζει με καμμία γλώσσα άλλη, και προσπαθούσαμε να ζήσουμε την ζωή μας φτωχική. Απολύθηκα μετά, δεν είχα δουλειά, έρεπε να τρώω από του πατέρα μου. Πολλές φορές είχαμε φαί πολλές φορές δεν είχαμε. Όποιος λέει ότι είχε και έτρωγε συνέχεια, κρέατα και αυτά --- μια φορά στις 15 εάν τρώγαμε --- δεν είχαμε.

Ήταν δύσκολοι οι καιροί;

Δύσκολα χρόνια τον καιρό εκείνον.

Δύο χρόνια έκανες φαντάρος;

Ναι.

Τα δύο χρόνια πώς τα θυμάσαι;

Τα θυμάμαι πολύ δύσκολα. Και είπα, εάν φύγω από την πατρίδα μου να μην ξαναγυρίσω πάλι. Να μείνω στα ξένα.

Πήγες και στην Κρήτη, μου είχες πει ενωρίτερα.

Στην Κρήτη, ναι, πήγα. Με αποσπάσανε απ' την Βουλιαγμένη και πήγα στην Κρήτη. Πήγα στο Ηράκλειο, Χανιά, Ρέθυμνο και Άγιο Νικόλα. Εκεί πέρα μένει η χωροφυλακή.

Τον καιρό που ήσουν στην Κρήτη, πώς την θυμάσαι;

Ήταν λίγο πιο καλύτερα. Τρώγαμε πιο καλύτερα φαγιά απ' το στρατό. Πίναμε και λίγο κρασί, αλλά τρώγαμε πολλά φαγιά από το στρατό, ο στρατιώτης.

Απολύθηκες, επήγες στο σπίτι σου και συνέχισες δουλειά με τους γονείς σου. Μετά τί έγινε;

Μετά, αφού είδα ότι δεν έβγαινε, λέω θα σηκωθώ να φύγω.

Αλλά πριν φύγεις όμως δεν ήλθε [ειδοποίηση] να πας στην Κορέα, που μου έλεγες ωρύτερα;

Ναι. Μόλις ήταν --- μου είπαν να με βγάλουν να πάω στην Κορέα.

Αλλά εσύ όμως είχες τελειώσει τον στρατό.

Είχα τελειώσει το στρατό αλλά είχα την ειδικότητα που είχα στα μπαζούκας. Ήμουν για τα άρματα εγώ τα πολυβολία, για τα σπίτια, για τέτοια πράγματα.

Και έτσι σε θέλανε;

Με θέλανε με την ειδικότητα να πάω εκεί στο στρατό.

Όταν άκουσες ότι σε γυρεύαν για να πας στην Κορέα, για πόλεμο, τί σκέφτηκες;

Σκέφτηκα να λιποταχτήσω. Και λιποτάχτησα από την Βουλιαγμένη και πήγα στην Ύδρα, με βάρκα. Ένας Αργίτης, ένας Τριπολιτσιώτης και εγώ, τρία άτομα. Ο ένας ήτανε ο Μούργελας Ιωάννης, ο άλλος λεγότανε Θεόδωρος --- κάπως, το ονομά του το άλλο δεν το θυμάμαι.

Δεν πειράζει [τα] ονόματα τί είναι. Και τί κάνατε εκεί πέρα; Πόσον καιρό μείνατε στην Ύδρα;

Στην Ύδρα δεν μείναμε [πολύ] γιατί πήγε η αστυνομία και έπιασε τους γονείς μας, και μάζεψε τους γονείς μας, και πήγαμε εμείς και παρουσιάστηκαμε. Εγώ πήγα στο θείο μου και φύλαγα τα πρόβατα, και παρουσιάστηκα μετά. Μόλις ήλθα, έρχεται ο αδελφός μου, μου λέει έτσι και έτσι, και πρέπει να παρουσιαστώ, και πήγα στο στρατό και παρουσιάστηκα.

Παρουσιάστηκες, και τί έγινε μετά; Για πες μας λεπτομέρειες.

Από εκεί με πήγανε στην Βουλιαγμένη και απ' την Βουλιαγμένη με πήγανε στην Κορέα.

Πώς πήγατε στην Κορέα;

Με το καράβι.

Τί καράβι ήταν αυτό;

Αμερικάνικο στρατιωτικό.

Αμερικάνικο. Έστειλε η Αμερική στρατιωτικό καράβι να έλθει να σας πάρει;

Ναι, ναι, όχι πολιτικό δικό μας. Όλα τα καράβια ήταν του στρατού τότες, δεν υπήρχε --

-

Ενδυμασία, ρούχα στρατιωτικά τί φορούσατε;

Ρούχα καπαρτινέ, του Λαναρά.

Αμερικάνικα ή Ελληνικά.

Αμερικάνικα.

Και είσαστε ντυμένοι σαν Αμερικάνικος στρατός;

Σαν Αμερικάνοι, ναι, ναι.

Πόσα άτομα ήτανε στο τάγμα το δικό σου, που πήγατε στην Κορέα, περίπου;

350 άτομα, θυμάμαι, περίπου εκεί μέσα.

Και ήλθε η ημέρα να φύγετε, να πάτε στον πόλεμο, άλλο πόλεμο, στην Κορέα. Στο δρόμο πήρατε και άλλους στρατιώτες από πουθενά αλλού;

Επήραμε Τούρκους. Επήγαμε στην Σμύρνη και πήραμε Τούρκους, αλλά τους Τούρκους δεν τους αφήναμε μέσα στο καράβι να μούνε γιατί δεν χωνεύονται οι Έλληνες με τους Τούρκους και ανοίξαμε πόλεμο με τα ξύλα και χτυπάγαμε τους Τούρκους. Και μετά εβάλανε σύρματα γύρω στο καράβι να μην τους ρίζουμε στην θάλασσα. Μαλώναμε μέσα στο καράβι, στον ωκεανό.

Δηλαδή κάνατε πόλεμο μέσα στο καράβι πριν πάτε στον πόλεμο.

Πριν πάμε στον πόλεμο, αναμεταξύ μας, (γέλιο) Τούρκοι και Έλληνες.

Εντάξει, φτάνετε στην Κορέα, για πες μου τί έγινε;

Φτάσαμε στο Μπουσάν, ένα μέρος, και βγήκαμε έξω, και από εκεί πήγαμε με το τραίνο και μας πήρανε τα τζέμις, τα στρατιωτικά, για να πάμε στο τάγμα. Και πήγαμε στο τάγμα και βρήκαμε τους υπόλοιπους Έλληνες. Χαρά που κάναν τα παιδιά όταν μας είδανε!

Δηλαδή εσείς πήγατε το '51 αλλά πριν από την δικιά σας --- το τάγμα που πήγε, υπήρχαν και άλλα τάγματα Έλληνικά που είχαν πάει ενωρίτερα. Δηλαδή, εσείς πήγατε για να αλλάξετε;---

Ναι, πήγαμε για να αλλάξουμε τους υπόλοιπους, για να κάνουμε change από εκεί πέρα. Να πάμε εμείς και να φύγουν οι άλλοι και να πάνε στην Ελλάδα. Κάθε τρεις μήνες αλλάζανε. κάθε μήνα αλλάζανε ---

Όταν έφτασες εκεί πέρα, φύγανε οι παλιοί που ήταν εκεί πέρα και το δικό σας τάγμα έμεινε εκεί;

[Έμεινε] εκεί πέρα και μετά, όταν πήρε [γινόταν] ανακωχή αρχινάγανε λίγοι λίγοι και φεύγανε και τους στέλνανε στην Ελλάδα, και πηγαίνανε [ερχόντουσαν] άλλοι, και αυτό γινότανε όλη την ώρα. Κάθε τρεις μήνες αλλάζανε, κάθε ένα μήνα αλλάζανε. Όταν ερχότανε η ηλικία να απολυθεί ο στρατιώτης έπρεπε να πάει στην Ελλάδα να απολυθεί να μην απολυθεί στην Κορέα.

Και έτσι αλλάζανε συνέχεια, ο Έλληνας [οι Έλληνες], ο στρατός που ήταν εκεί πέρα, και οι άλλοι αλλάζανε συνέχεια, ο στρατός, που ήτανε στην Κορέα;

Εμείς αλλάζαμε, οι Έλληνες, οι Τούρκοι, οι Ολανδοί, τέτοια φυλή. Ήταν και άλλες φυλές. Τις άλλες φυλές δεν τις θυμάμαι.

Πόλεμο, στην Κορέα, είδες εσύ;

Είδα τρεις φορές. Τον ένα τον είδα στο [στις] 28 Σεπτεμβρίου.

Πώς λεγότανε αυτό;

Το 22 - 23 Σεπτεμβρίου.

Έγινε μεγάλη μάχη;

Μεγάλη μάχη.

Πού ήταν αυτό.

Εκεί στο Νόρι.

Στο Big Nori;

Στο Big Nori, εκεί πέρα έτρωγε τον κόσμο όλονε.

Τί είναι το Big Nori; Τί ήτανε;

Ήταν ένα βουνό το οποίο ήταν γύρω – γύρω, και το είχανε το βράδυ οι Κινέζοι την ημέρα εμείς. Αυτή την δουλειά κάνανε.

Γιατί; Πώς έγινε έτσι;

Έτσι τα είχανε για να πολεμάει ο κόσμος. Να πηγαίνει ο στρατός να δείχνει τα όπλα του, να δείχνει το αεροπλάνο του, και εμείς επηγαίναμε και μπαίναμε μέσα σε χαρακώματα. Και σηκωνόμαστε και κάναμε τον σταυρό μας για να ζήσουμε να πάμε στην πατρίδα μας γιατί --- επιάσανε έναν Έλληνα αιχμάλωτο και τον εχτυπήσανε εδώ (δείχνει στο σαγόνι) με το κοντάκι, με το τουφέκι, και του ανοίξανε την μασέλα. Και τον εγιάτρεψανε αλλά μετά δεν μπορούσε να κουβεντιάσει, ήτανε ψευδά, αλλά μετά είπανε πως έγινε καλά. Εγώ δεν τον ξάνα είδα.

Σκοτωθήκανε πολλοί Έλληνες στο Big Nori;

Σκοτωθήκανε αρκετοί, ναί. Σκοτωθήκανε γιατί όπως ήταν το Nori, το ύψωμα, εδώ ήταν το πολυβολίο, εδώ [εκεί] πολυβολίο (δείχνει πώς είχαν τοποθετηθεί τα εχθρικά πολυβόλα) εδώ [εκεί] πολυβολίο απ' την μεριά τους Κινέζους [των Κινέζων]. Εμείς είμαστε εδώ. Μας είπανε, θα πάμε να [ανα]τινάξουμε τα πολυβολία αυτά και μετά θα κάνουμε επίθεση επάνω. Ο στατιώτης εδώ πέρα, ο Έλληνας, το πολυβολίο δεν το ανατίναξε, φοβήθηκε, και εκείνο το πολυβολίο που ήταν οι Κινέζοι μέσα, μας βάλανε και μας σκοτώσανε. Εκεί σκοτωθήκανε τα 80 παλικάρια, γιατί ο Έλληνας εφοβήθηκε, αλλά δυστυχώς είχε λάθος, έπρεπε να το ανατινάξει το πολυβολίο και μετά να φύγει πίσω. Ενώ αυτός έκανε το μεγαλύτερο λάθος και έφαγε πολλά παιδιά.

Όταν σκοτόνονταν οι φαντάροι τί τους κάνατε;

Τους μαζεύαμε πίσω, δεν τους αφήναμε εκεί πέρα. Τους βάζανε μια μυρωδιά επάνω και ερχόταν ο Βούδας και τους διάβαζε και τους βάλανε σε μια μεριά και μετά τους φέρνανε, είπανε, στην Ελλάδα. Εγώ δεν είδα μετά τί, είχα απολυθεί.

Αυτό λέγανε όμως, ότι τους πηγαίνανε στην Ελλάδα. Και πώς ξέρανε στην Ελλάδα το όνομα του κάθε στρατιώτη;

Είχαν μια ταυτότητα, βάζει [την βάζαν] μέσα στο στόμα και αυτή η ταυτότητα έγραφε τη χρονολογία γεννήσεως και την ημερομηνία και το όνομά τους, και με αυτή την ταυτότητα. Την παίρνανε, την ασημένια, και βρίσκανε το όνομα και λέει είναι ο Λυσικάτος αυτός, είναι ο τάδες αυτός, είναι ο τάδες, ο τάδες, και εκεί τους βρίσκανε όλους. Και είχανε κρατήσει όλα τα στοιχεία του κάθε στρατιώτη.

Ήταν και μία μάχη, μου είπες ενωρίτερα, που εσύ, κινδύνεψε η ζωή σου, για πέσε μου, στο Big Nori.

Στο Big Nori, αφού μας είπανε ότι "κάνετε αυτό το πράγμα", εβάλανε τη σκάλα για να ανεβούμε να πάμε να τους πιάσουμε τους Κινέζους αλλά οι Κινέζοι εβρεθήκανε πιο πονηροί εκεί από εμάς, και μας χτυπήσανε και εκεί άσχημα. Εκεί σήκωσα τα χέρια ψηλά [νόμισε ότι έφτασε το τέλος του]. "Παναγία μου" λέω "θα σου φέρω μια λαμπάδα μέχρι το μπόι μου. Κάνε το θαύμα σου". Και όταν απολύθηκα από στρατιώτης, να πω την αλήθεια, και ακόμη το έχω μέσα μου, η μάνα μου δεν είχε τώρα δωμάτιο να πάω να μείνω, πάτωμα ήτανε κάτω, και πήγα και κοιμήθηκα και είδα στον ύπνο μου μία γυναίκα με μαύρα μαλιά, μαύρα ρούχα ψηλή, αδύνατη, και μου λέει. "Εκείνο που μούταξες να μην το ξεχάσεις". Αυτό το πράγμα το έχω μέσα μου ακόμα, δεν μου βγαίνει απ' το --- και τέλος πάντων, με την δύναμη του Θεού, σήκωσα τα χέρια μου --- μούλεγε ο αξιωματικός "πέσε κάτω, πέσε κάτω Λυσίκατε", φώναζε, φώναζε, εγώ προσπαθούσα, αλλά δεν μπορούσα --- και όταν απολύθηκα επήγα στην Παναγία και την πήγα την λαμπάδα. Δεν [την] ξάνα είδα. Και όταν επήγα στα σπήλαια του Διρού, μετά που επήγα στην Ελλάδα --- ο αξιωματικός ο δικός μας, ήταν κομμένα τα ποδάρια του --- [είδα κάποιον σε αναπηρική καρέκλα] και τον είχε μια κοπέλα όμορφη και ωραία, και τον είχε με το wheelchair. Εγώ τον κοίταξα έτσι, νόμισα ότι ήταν ο Διμοιρίτης ο δικός μας, αλλά δεν είχα το θάρρος να μιλήσω, ντρεπόμουνα. Πάω κοντά και της λέω της κοπέλας "συγγνώμη άνδρας σας είναι, αρραβωνιαστικός σας, τί είναι; Αδελφός σας"; Λέει "είναι αδελφός μου". Πω! Παναγία μου, και σαν μ' άκουσε από την φωνή "Λυσίκατέ" μου λέει, "Πω, πω! Πού είσαι"; Και με αγγάλιασε. Εκείνη τά'χασε, η κοπέλα. Σου λέει, τί γίνεται εδώ πέρα; Εγώ λέω "τον μάζεψα από μέσα απ' το χαράκωμα, που ήταν κομμένα τα πόδια του". Είχε ξύλινα βάλει πόδια. Μιλήσαμε, μετά πήγαμε στα σπήλαια του Δυρού, στην Μάνη. Ωραία ήταν και εκεί. Μετά, ούτε τον ξάνα είδα. Ήλθα στην Αυστραλία εγώ.

Μετά από τόσα χρόνια να τον ξάνα δεις εκεί πέρα!

Μετά από τόσα χρόνια.

Πάμε πίσω στην Κορέα. Μου είπες ενωρίτερα ότι σε μία από της μάχες βάζατε τα πτώματα μπροστά σας για να γλυτώσετε. Πέσε μου λίγο λεπτομέρεια από αυτό.

Για να γλυτώσουμε από τους Κινέζους. Αν δεν έβαζες το πτώμα του ανθρώπου του αλλοιού και να πέσεις κάτω, οι Κινέζοι θα σε σκοτώνανε, γιατί είχαν το μαχαίρι στο στόμα και το στιλέτο στο πόδι, εδώ κάτω (δείχνει στο πόδι). Ή έτσι σου ρίχνανε [με το τουφέκι] ή έτσι σου κάνανε [με το στιλέτο] σε σκοτώνανε. Δεν είχες chance ζωής, και άμα δεν έκανες την αλεπού, κάτω να μπεις υπογείως μέσα στο χώμα, δεν γλύτωνες. Οι

Κινέζοι σκοτώνανε. Όπου περνούσανε δεν αφήνανε τίποτα. Είχανε στιλέτα από εδώ στιλέτα από εκεί. Με τα στιλέτα, παπ, καρφώνανε από εδώ και εκεί πέρα.

Τον πόλεμο, αυτή την μάχη δηλαδή, στο Big Nori, την κερδίσατε;

Την κερδίσαμε. Οι Αμερικάνοι, μαζί με τους Έλληνες, την κερδίσανε αλλά βοηθήσανε οι Έλληνες. Οι Έλληνες --- πολύ εκεί και την κερδίσανε, μετά οι Αμερικάνοι, άμα δεν βάζανε τους Έλληνες μπροστά δεν σταματάγανε, και εμείς αρχίσαμε και πηγαίναμε πίσω. Τους απαρατάγαμε τους Αμερικάνους γιατί οι Αμερικάνοι δεν δίνανε σημασία για εμάς, μας αφήνανε στο έλεος του Θεού. Και μια φορά μας βομβαρδίσανε τα αεροπλάνα τα Αμερικάνικα. Ναι τα Αμερικάνικα αεροπλάνα μας βομβαρδίσανε πολύ άσχημα.

Κατά λάθος δηλαδή.

Κατά λάθος. Τώρα, θέλεις κατά λάθος θέλεις επίτηδες, δεν τα είδε κανένας. Νομίζω, είπανε, πως δεν ήταν κατά λάθος, το θέλανε και μας χτυπήσανε. Ήτανε προπαγάντα.

Το δικό σου το τάγμα, πώς λεγότανε, αυτό που πήγε στην Κορέα απ' την Ελλάδα. Είχε ονομασία;

Οχι δεν είχε. Τάγμα Εκστρατευτικό Ελλάδα [Εκστρατευτικόν Σώμα Ελλάδος], αυτό είχε μονάχα.

Ήτανε μια άλλη μάχη, μου είπες, που ήταν κοντά στο ποτάμι. Τί έγινε σε αυτή την μάχη;

Αυτή η μάχη ήτανε να περάσουμε το ποτάμι εμείς για να πάμε για τους Κινέζους. Οι Κινέζοι, μόλις μπήκαμε μέσα στο ποτάμι, μας περιλάβανε και μας έπαιρνε [και] το νερό. Και από κάτω είχανε βάλει δίχτυ και πιανόμαστε στα δίχτυα για να μην πάμε στην θάλασσα [από το ρεύμα]. Και εκείνο ήταν το θανατικό αυτό. Θανατικό! Όποιος δεν πήδησε εκεί --- πηδήσαμε από ολόκληρο βράχο 15 - 20 μέτρα κάτω, μέσα στο ποτάμι. Βαθύ το ποτάμι, όσοι ξέρανε μπάνιο ζούσανε, όσοι δεν ξέρανε, αλληλούγια!

Είπες ότι πήγατε περίπου 300 τόσα άτομα, το τάγμα το δικό σας που πήγε στην Κορέα, όλοι μαζί γυρίσατε πίσω στην Ελλάδα μετά από μερικούς μήνες;

Άλλοι γυρίσανε πιο νωρίς, γιατί απολυόσουνταν από την Ελλάδα που είχε περάσει η θητεία τους, άλλοι ερχόντουσαν πιο μετά, διακεκομένα όμως, να μη φύγουν όλοι μαζί. Να φύγουν λίγοι - λίγοι και να έρθουν άλλοι. Κάνανε αλλαγή ο ένας με τον άλλονε.

Φαγητά, πού τρώγατε;

Φαγητά μαγερεύανε και είχανε μαγερικά σκέβη και το βάζανε μέσα και το φέρνανε στην πρώτη γραμμή και τα τρώγαμε. Κοτόπουλα, πατάτες, τέτοια πράγματα.

Και πού κοιμόσαστε;

Μέσα σε sleeping bag.

Πού όμως, μέσα στα χαντάκια;

Μέσα στα χαντάκια, έξω στην ύπαιθρο. Δεν είχαμε τέτοιο πράγμα. Πολύ δύσκολη ζωή. Όποιος δεν θυμάται το πόλεμο της Κορέας --- όποιος θυμάται τον πόλεμο της Κορέας ανατριχιάζει το σώμα του.

Ήλθε η ημέρα όμως που --- να φύγεις, να σε διώξουνε, να πας πίσω στην Ελλάδα, να τελειώσει η θητεία σου στην Κορέα. Πώς αισθάνθηκες;

Αιστάνθηκα χαρά μεγάλη. Όταν μου είπαν στο --- που θα "απολυθείς και θα πας στο χωριό σου", αιστάνθηκα μεγαλύτερη [χαρά]. Επήδαγα σαν τα κατσίκια, πάνω. Χαρά! Χάρηκα γιατί γύριζα πίσω στην πατρίδα μου και δεν με ενδιέφερε αν εξούσα φτωχός ή δεν ζούσα, γιατί ο πατέρας μου ήταν από φτωχή οικογένεια. Δεν είχαν --- και αυτά που λένε --- Όλοι τότες οι Έλληνες ήταν φτωχοί στην Ελλάδα, δεν είχαν ψωμί να φάνε.

[Πριν μας πάνε πίσω στην Ελλάδα μας πήγαν στην Νέα Υόρκη, για πέντε ημέρες, για holiday και μας γυρίζανε βόλτες μέσα στην Νέα Υόρκη.]

Πήγες πίσω στο χωριό σου, μένεις δύο χρόνια, δούλευες λίγο σκληρά στα χτήματα των γονιών σου, όπως είπες, πήγες την λαμπάδα στην εκκλησία που το είχες τάμα και αποφάσισες, ή άκουσες μάλλον, ότι η Αυστραλία άνοιξε για να πάρει μετανάστες.

Ναι ήλθε ο ταχυδρόμος και μου λέει ότι "άνοιξε ένας δρόμος για την Αυστραλία, θέλεις να πας;" Και του λέω, "θέλω να πάω,αλοίμονο". "Την άλλη εβδομάδα που θα γυρίσω πάλι με τα γράμματα θα σου φέρω μία φόρμα να την γεμίσεις" [μου υποσχέθηκε]. Και την άλλη εβδομάδα την έφερε την φόρμα, την εγεμίσαμε την φόρμα, την πήγε ο ταχυδρόμος στο Ναύπλιο, την ταχυδρόμησα και πήγε, και μου είπανε θα περάσεις από τους γιατρούς πρώτα να σε βγάλουνε υγιής, ναι όλα, χέρια, πόδια, όλα. Εντάξει, και πήγαμε στο Ναύπλιο, περάσαμε εκεί πέρα, με βγάλανε υγιής και μου λέει "σε δέκα ημέρες, λέει, θα φύγεις".

Ήλθες με την ΔΕΜΕ [Διακυβερνητική Επιτροπή Μεταναστών εξ Ευρώπης];

Ναι με την ΔΕΜΕ.

Όταν είπες στους γονείς σου "θα φύγω, θα πάω στην Αυστραλία" τί είπαν αυτοί;

Στενοχωριθήκανε. Μαύρη στενοχώρια περάσανε, πολύ μεγάλη. Ο πατέρας μου, ο συγχωρεμένος, δεν ήθελε. "Παιδάκι μου να μην πας, έχουμε ότι έχουμε εδώ πέρα, θα ζήσουμε φτωχικά". Του λέω, "γέρο εγώ δεν μπορώ να ζήσω εδώ πέρα, θα πάω να δω την ζωή μου". "Όχι", μου λέει, δεν ήθελε ο πατέρας μου, ούτε και η μάνα μου ήθελε, ούτε και τα αδέρφια μου.

Εσύ, όμως τί σκεβόσουν; Να έλθεις στην Αυστραλία, για δύο χρόνια, που ήταν να έλθεις, να δουλέψεις, να μαζέψεις χρήματα και να ξάνα πας πίσω, ή να μείνεις για πάντα;

Όχι, όπως το λες, ήλθα για να δουλέψω, για να μαζέψουμε μερικά χρήματα, και να πάω πίσω στην Ελλάδα, να αγοράσω χτήματα και εκεί να ζήσω, στην Ελλάδα.

Αλλά ακόμη όλοι εδώ είμαστε.

Αλλά ακόμη είμαστε όλοι εδώ (γέλιο).

Ήλθε η ώρα να φύγεις, με πιο καράβι ήλθες, θυμάσαι;

Εδώ στην Αυστραλία ήλθα με το Arosa Kulm. Ιταλικό.

Έφτασες στο Fremantle, πώς είδες την Αυστραλία, στο πρώτο λιμάνι που φτάσατε;

Στο πρώτο λιμάνι άκουσα που φωνάζανε φωνές, "καλωσορίσατε". Αλλά ήτανε ωραία. Ήταν κόσμος, ήλθε εκεί πέρα στο Fremantle μας περίλαβε, άλλοι επήγανε στο Melbourne και όλα τα stations επιάσανε.

Και εσύ από το Fremantle πήγες στο Port Melbourne με το καράβι;

Ναι

Και μετά πήγες στην Bonegilla;

Από εκεί πήγα στην Bonegilla.

Και πόσο καιρό κάθισες στην Bonegilla;

Εκάθισα περίπου δύο εβδομάδες. Εκεί βρήκα όλες τις φυλές του Ισραήλ, στην Bonegilla. Εκεί τους πηγαίνανε όλους τους μετανάστες και από εκεί τους παίρνανε και πηγαίνανε σε διάφορες δουλειές, έξω στα εργοστάσια, έξω στις φάρμες. Μεινέσκανε οι γυναίκες εκεί πέρα, με μικρά παιδιά. Σκούζαν τα παιδιά, δεν είχαν τον πατέρα τους την μάνα τους, φωνάζανε.

Είχε πολύ κόσμο;

Είχε πάρα πολύ κόσμο.

Εσένα πού σε στείλανε για δουλειά;

Εμένα με στείλανε στο Berri και από το Berri με στείλανε και πήγα στο Keith.

Στο Berri γιατί σε στείλανε, τί να κάνεις;

[Να μαζέψω σταφύλια και μετά με στείλανε στο Keith] να φυλάω πρόβατα και αγελάδια. Ο φαρμαρόδος είχε πολλά πρόβατα και αγελάδια, πάρα πολλά είχε, και ήταν πλούσιος, μεγάλος, και με στείλανε εκεί πέρα.

Πώς τα φύλαγες δηλαδή, με τί;

Τίποτα, ήταν έτσι φάρμες απαρατημένα μέσα, και γύριζα εγώ με ένα άλογο, μήπως έχουνε ψοφήσει, να μαζεύω αυτά που έχουν ψοφήσει και να το χώνω, για να μην τα τρώνε τα κοράκια.

Ήτανε καλή δουλειά;

Καλή δουλειά δεν ήτανε αλλά ήμουνα μόνος μου [δεν είχα αφεντικό να παρακολουθεί].

Αυτό ήταν. Σε πλήρωνε καλά αυτός;

Με πλήρωνε; Όχι. Ούτε και με χώνευε.

Γιατί;

Γιατί του είπα να με στείλει [με πάει] στο Keith [στο κέντρο] να πάω στο χοτέλι να πω μία μπύρα και δεν με πήρε, και με έβαλε [τελικά] από πίσω στο utility, με τα σκυλιά. Κτήνικη ζωή. Είχε ωραία [καλή] γυναίκα και του λέει, η γυναίκα του, "πάρε τον άνθρωπο και πήγαινέ τον κάτω στο χοτέλι". Λέει "δεν τον πάω". "Βρε αμάν" του λέει, και τσακωθήκανε ο άνδρας με την γυναίκα, να με πάει στο χοτέλι. Τέλος πάντων μου λέει "έμπα μέσα στο κάρο να σε πάω" και με έβαλε από πίσω στο utility μαζί με τα σκυλιά. Βρωμάγανε τα σκυλιά. Όταν πήγαμε μέσα στο χοτέλι, στο Keith, εκεί πέρα ήτανε ένας ψηλός, ένας λεβέντης. Λέω, αυτός ή Ιταλός είναι ή Έλληνας, θα πάω να του ζητήσου [να του μιλήσω]. Είχα ένα ποτήρι, pint, στα χέρια μου και πήγα εκεί πέρα [και] του λέω "συγγνώμη, Έλληνας είσαι ή Ιταλός;" "Έλληνας είμαι!" μου λέει. Του λέω έτσι και έτσι. "Ποιός είναι;" μου λέει. "Αυτός εδώ" του λέω. "Έλα κοντά" μου λέει. Πάει εκεί πέρα, τον βουτάει από εδώ πέρα (δείχνει το στήθος) τον κολάει στον τοίχο και του λέει "τί τον πέρασες τον άνθρωπο, είναι μετανάστης και θα τον αφήσεις να πεθάνει, δεν ντρέπεσαι λιγάκι, πρέπει να τον σώσουμε". Του λέω "θέλω να φύγω από

εδώ πέρα να πάω στο Berri πάλι". "Θα σε πάω εγώ στο Keith, μου λέει, με το κάρο μου, και από εκεί θα σου κανονίσω εγώ να πας στο Berri και θα πας στο Σπανό".

Ένα λεπτό, όταν έφυγες από την Bonegilla είπες πήγες στο Berri.

Ναι

Εκεί δούλευες στα φρούτα καθόλου στο σταφύλια;

Όχι. [Για λίγο καιρό.]

Κατευθείαν πήγες στον φαρμαρόδο με τα πρόβατα;

Με τα πρόβατα ναι. [Εδώ υπάρχει σύγχυση. Πρώτα πήγε στο Μπέρι και μάζεψε φρούτα και μετά τον στείλαν στο Κήθ με την ζωοφάρμα].

Μετά σε βοήθησε αυτός ο άλλος Έλληνας και πήγες στο Berri να μαζέψεις σταφύλια, φρούτα, τί ήτανε;

Φρούτα. Ήτανε σταφύλια, σύκα, τέτοια πράγματα είχε, που είχε ο κουμπάρος μου. Αυτοί ήταν του κουμπάρου φίλοι.

Και πόσον καιρό έμεινες στο Berri που μάζευες φρούτα;

Έμεινα όλο τον καιρό στο Berri, δεν έφυγα μετά. Μετά έπιασα δουλειά εκεί στο Berri στα φρούτα, μετά μου [με] βάλανε και δούλευα στο Water Supply, E&WS.

Στο Berri πάλι;

Στο Berri πάλι, και μετά με φέρανε εδώ στο Modbury, και έφτιαχνα το τσιμέντο με την μίξερ και έπαιρνα καλά λεφτά αλλά έπεσα στα χαρτιά και έπαιξα χαρτιά και έχασα λεφτά. Εκείνο ήταν το μεγαλύτερο λάθος που έκανα στην ζωή μου.

Και [από] το Berri η κυβέρνηση σε έφερε εδώ στην Αδελαΐδα, στο Modbury, να δουλεύεις;

Ποιος;

Ποιος σε έφερε από το Berri εδώ για να δουλέψεις στο Modbury;

Στο Modbury μας έφεραν πρώτα τα αμάξια και μετά μας φέρανε και το camp και μέναμε στο camp, εκεί πέρα.

Σας είχε camp δηλαδή στο Modbury;

Ναι το Modbury είχε camp.

Και πόσο καιρό έμεινες στο Modbury, σε αυτή την δουλειά;

Στο Modbury έμεινα μετά πολύ καιρό, πάρα πολύ καιρό, μου άρεσε, δεν ήθελα να φύγω. Είμαστε όλοι Έλληνες γύρω – γύρω. Ερχόμαστε στο Adelaide ότι ώρα θέλαμε, δουλεύαμε --- Το Adelaide τον καιρό εκείνο δεν είχε νερό και φτιάζανε --- είδες τις πίπες, τις τσιμεντένιες, που δείχνει καμμιά φορά από το Melbourne προς το Adelaide; Ε, τέτοιες πίπες εφτιάχναμε.

Το pipeline που πηγαίνει ---

Το pipeline, ναι.

Και μετά από εκεί που πήγες;

Από εκεί επήγα ξανά στο Berri και μου άρεσε η τοποθεσία στο Berri και έπιασα την φίλια με το Σπανό εκεί πέρα και έμεινα εκεί πέρα.

Δικές σου δουλειές έκανες ή δούλευες για άλλους;

Για άλλους δούλευα. Χορτάρια έβγαζα και άλλες δουλειές, εδούλευα, εδώ και εκεί.

Αγόρασες δική σου φάρμα;

Ναι αγόρασα δική μου φάρμα και με τον συναίτερο δεν τα πήγαμε καλά, Την πουλήσαμε, εχάσαμε αρκετά λεφτά. Έχασα τον καιρό αυτόν τρεις χιλιάδες λίρες, που έπαιρνα το μισό Adelaide, a lot of money.

Και πότε ήλθες κάτω στην Αδελαΐδα για να μείνεις για πάντα;

Όταν παντρεύτηκα, μετά η ζωή δεν ήταν καλή εκεί πέρα. Μου λέει και η Πετρούλα [η σύζυγός του] ότι "δεν μου αρέσει η ζωή, να φύγουμε, να πάμε στην πόλη". Ήταν ο αδελφός της εδώ πέρα, στο Adelaide, και μετά ήλθαμε και μπήκαμε στο Adelaide.

Την γυναίκα σου την Πετρούλα την έφερες από την Ελλάδα, νύφη;

Όχι. Ο αδελφός της την έφερε και την πήρα εγώ.

Ερχόσαστε στην Αδελαΐδα και τί δουλειές κάνατε εδώ πέρα;

Στην Αδελαΐδα εγώ πήγα και με βάλανε στο Bridgestone και δούλευα. Λεγότανε Rubber Mills πρώτα, και έπιασα δουλειά και δεν έφυγα να πάω έξω στα σταφύλια και σε αυτά, δεν επήγα, δεν πήγαίνα πουθενά.

Έμεινες στο Rubber Mills δηλαδή μέχρι το τέλος;

Μέχρι το τέλος που πήρα το απολυτήριό μου. (γέλιο)

Όλον αυτό τον καιρό που ήσουνα εδώ πέρα και προπαντός όταν ήσουνα ελεύθερος, έστελνες χρήματα πίσω στο χωριό;

Έστειλα, έστειλα, πάντρεψα την αδελφή μου, σου λέω, και το είχα σε έπαινο να παντρέψω την αδελφή μου, να μην είναι υπηρέτρια, όπως είπαμε πρωτύτερα. Δεν το κρύβω, επειδή η αδελφή μου ήταν υπηρέτρια. Θα το πω στα ίσια, και έστελνα λεφτά. Βρέθηκε το παιδί εκεί πέρα, καλό παιδί, την πήρε την αδελφή μου, μεγάλωσε, κάναν το παιδί, όλα εντάξει. Και είμαστε αγαπημένοι, πολύ αγαπημένοι.

Και μετά που παντρεύτηκε η αδελφή σου συνέχιζες να στέλνεις, να βοηθήσεις και τους γονείς σου;

Έστελνα γιατί δεν είχαν να φάνε οι καημένοι. Ούτε η ΟΥΝΡΑ, ούτε κανένας δεν τους έδινε. Και κάθε μήνα τους έστελνα τσέκι τους γονείς μου.

Και δούλευες στο Rubber Mills για πολλά χρόνια, όπως είπαμε, μέχρι που τελείωσες. Όταν έπαιρνες διακοπές από το Rubber Mills πού πηγαίνατε;

Επήγαινα στο Βερί και εδούλευα στα σταφύλια και σε άλλες δουλειές εδώ [και] εκεί.

Γιατί;

Γιά να έχω πέντε δραχμές στα χέρια μου πάρα πάνω.

Για πιο πολλά χρήματα όπως έκαναν πολλοί Έλληνες, στις διακοπές το κάνανε. Και στο Rubber Mills που ήσουνα, δούλευες και σίφτια;

Σίφτια! Τρία σίφτια.

Δωδεκάωρο;

Δωδεκάωρο.

Κάθε μέρα, εφτά ημέρες έξι ημέρες;

Εφτά ημέρες. Βρωμάγαμε από το λάστιχο, πολλή βρώμα.

Και μερικές φορές double shift;

Ναι, double shift,. Τέσσερες με τέσσερες, πέντε με πέντε, έξι με έξι, δουλεύαμε δώδεκα ώρες. Όταν ερχόμουνα, τα ρούχα τα έβγαζα έξω δεν τα έβγαζα μέσα στο σπίτι, βρωμάγανε.

Ο Ελληνισμός πάτησε πολλή δουλειά εδώ πέρα.

Πάρα πολλή δουλειά. Δεν ξέρανε γιατί δουλεύανε.

Μετά που καλύτερέψανε λιγάκι τα πράγματα, οικονομικά ας πούμε, και στην Αυστραλία και εσύ, πώς διασκεδάζε ο Έλληνας;

Ήτανε διάφοροι συλλόγοι που κάνανε εκδρομές από εδώ από εκεί, κοινότητες, όλα αυτά, και μαζευόντουσαν και κάναν διάφορους χορούς και μαζευότανε ο κόσμος. Σινεμάδες, Έλληνες, και πηγαίνανε, ο κόσμος, και διασκεδάζανε. Αλλά περνούσανε καλά, ο κόσμος. Μόνο τα παιδιά εδώ, τα πιο πολλά, παραπέσανε στα χαρτιά και στις ρέσες στο ιπποδρόμιο, και χάσανε πολλά λεφτά.

Είχανε και σινεμά, φέρνανε Ελληνικά έργα;

Ναι είχανε.

Και θυμάμαι ότι ήταν και ένα picnic στο Victor Harbor, κάθε χρόνο, στο Australia Day.

Ναι εκεί πηγαίναμε συνέχεια.

Πώς πήγαινε πολύς Ελληνισμός εκεί, γιατί πολλοί δεν είχαν αυτοκίνητα;

Με τα λεωφορεία.

Τί, βάζαν οι συλλόγοι λεωφορεία;

Ναι, οι συλλόγοι. Εγώ τον μπαμπά σου τον θυμάμαι που πήγαινε εκεί πέρα στους συλλόγους και στο Brown Street που ήταν, εκεί πέρα.

Πήγες πίσω στην Ελλάδα καμιά φορά;

Όχι,[ναι] μια φορά πήγα.

Πώς αισθάνθηκες όταν πήγες πίσω και είδες το χωριό σου πάλι;

Είδα διαφορετικά είναι.

Καλύτερα ασφαλώς;

Καλύτερα.

Πώς;

Γιατί το χωριό μου το άφησα φτωχό, και είχανε φτιάξει πέντε σπίτια πάρα πάνω. Κόσμος είχε μαζευτεί, τουρίστες, αξιοποιήθηκε, πολλά [αλλάξανε].

Όταν πήγες πίσω οι γονείς σου ζούσανε;

Ζούσανε.

Και σε περιμένανε με λαχτάρα.

Όχι, όχι ψέματα. Οι γονείς μου είχαν πεθάνει.

Δεν έφερες τους γονείς σου εδώ πέρα;

Όχι, όχι.

Έχεις φέρει αδέρφια εδώ;

Όχι, δεν έχω κανέναν.

Και έτσι ακόμη έχεις μείνει μόνος σου εδώ.

Μόνος μου, ναι.

Όταν πήγες στην Ελλάδα και ήλθε η ώρα να φύγεις, να έλθεις πάλι στην Αυστραλία, δηλαδή να φύγεις από την Ελλάδα για δεύτερη φορά, πώς αισθανόσουν;

Αισθανόμουν στενοχώρια. Γιατί να φύγω, λέω, και άφησα τον αδελφό μου εκεί πέρα, με τα χτήματα ζούσε εκεί πέρα. Εγώ σηκώθηκα και έφυγα και --- στεναχωρήθηκα όμως, με λίγα λόγια.

Στεναχωρήθηκες που έφευγες πάλι ή το μετάνιωσες που είχες φύγει την πρώτη φορά;

Όχι δεν το μετάνιωσα, ήθελα να φύγω. Μετά είδα τον κόσμο διαφορετικά, εδώ πέρα. Έπιασα λεφτά στα χέρια μου, ζούσα πιο καλά από το χωριό μου γιατί εκεί πέρα ήτανε φτωχική η ζωή. Ο μπάρμπας μου ζούσε επάνω στο βουνό με γίδια και με πρόβατα. Ήτανε κτηνική ζωή. Όλη η οικογένεια είχε τρία κορίτσια και το αγόρι τέσσερα, και δύο το αντρόγυνο έξι άτομα, τί να φάνε;

Ήτανε δύσκολοι οι καιροί, και η Ελλάδα, όπως και τα άλλα κράτη περάσανε δύσκολο καιρό. Όταν έφευγες στεναχωρήθηκες που έφευγες από την Ελλάδα πάλι. Αισθανόσουν ότι ερχόσουν πίσω στην Αυστραλία ότι είναι πατρίδα σου;

Όχι, την Αυστραλία δεν ήθελα να την κάνω πατρίδα μου γιατί η πατρίδα μου ήταν η Ελλάδα.

Και έτσι τί είναι η Αυστραλία για εσένα;

Δεν είναι τίποτα. Μου έδωσε φαί, μου έδωσε δουλειά, η Αυστραλία, την ευχαριστώ, that is all. Μέχρι εδώ, δόξα τον Θεό, αλλά ξένη πατρίδα όμως, όπως και να το κάνουμε.

Αισθάνεσαι ξένος ακόμα;

Αισθάνεσαι ξένος, αισθάνεσαι ξένος. Δεν έχεις τη ζεστασιά που θα ακούσεις τον Έλληνα από εδώ, τον Έλληνα από εκεί να μιλήσει, να τραγουδίσει, διάφορους χορούς. Ενώ αισθάνθηκες μοναξιά εδώ.

Όταν επήγες στην Ελλάδα αισθάνθηκες Έλληνας ή ξένος πάλι εκεί πέρα;

Έλληνας εκεί.

Το αισθανόσουνα Έλληνας; Δεν σε είπαν 'ξένο';

Νο, νο, νο. Δεν μου το είπε κανένας. Μα όλοι με ευχαριστήσαν όταν πήγα.

Αισθάνθηκα το "Ελληνικό" πια.

Όταν πρωτοήλθες Αγγλικά δεν ήξερες ασφαλώς;

Όχι, καθόλου, τίποτα.

Πήγες στο σχολείο να μάθεις Αγγλικά;

Εδώ πέρα πήγα στο σχολείο αλλά μετά πιάσαμε από δω --- και δεν επήγαινα στο σχολείο. Το απαράτησα, εγώ, θεληματικώς. Το απαράτησα αλλά έκανα λάθος. Έπρεπε να πάω.

Τί αισθανόσουνα, νόμιζες πως δεν σου χρειαζόντουσαν τα Αγγλικά;

Νόμιζα ότι δεν χρειαζόντουσαν τα Αγγλικά αλλά δυστυχώς ---

Γιατί;

Έτσι ήταν το κεφάλι μου τότες. Έτσι ήταν η γνώμη μου.

Ήταν επειδή ήταν τόσο πολλοί Έλληνες εδώ πέρα, και στα μαγαζιά ήταν Έλληνες, και δεν χρειάστηκες Εγγλέζικα;

Πολλοί Έλληνες! Κάτω στο Hindley Street, όπου και να ήταν γεμάτο Έλληνες ήτανε.

Όλο Ελληνικά, πλάκες άκουγες, γραμμόφωνα, πράγματα, θάματα, όλο Έλληνες.

Και δεν χρειάστηκε να μάθεις Αγγλικά;

Και για αυτό το πράγμα δεν --- [εμάθαμε].

Τα παιδιά σου τα έστειλες στο Ελληνικό σχολείο;

Ναι πήγανε.

Γιατί;

Και η Τίνα επήγε και ο Γιάννης επήγε.

Γιατί όμως;

Να μάθουν τα [Ελληνικά].

Ήθελες να μάθουνε, να κρατήσουν τα Ελληνικά;

Να κρατήσουν τα Ελληνικά, ναι. Να κρατήσουν την γλώσσα μας.

Και τα εγγόνια μιλάνε Ελληνικά;

Μιλάνε. Ο μεγάλος είναι λεβεντιά. Δουλεύει σε τράπεζα, έχει πιάσει, έχει που κάνουνε λογαριασμοί, δεν ξέρω, δεν το έχω ρωτήσει το παιδί. Μού'φερε και μιιά φιλενάδα, έχει βρει μια κοπελίτσα, είναι πάνω από την Κοζάνη.

Έντάξει. Και τώρα έχεις πάρει σύνταξη και "περνάμε πολύ ωραία στην Αυστραλία";

Πολύ ωραία! Όποιος πει ότι δεν περνάει ωραία θέλει σκότωμα. Εκτός και πηγαίνει και τα παίζει στα χαρτιά, στα άλογα και σία [κλπ]. Εκεί, άμα τα παίζει, δεν δικαιολογείται.

Αυτά είναι άλλα [θέματα].

Αλλά ένας που κοιτάζει το σπίτι του περνάει ωραία. Έχεις και τα εγγόνια, θα δώσεις λεφτά και στο ένα και στο άλλο, και θα φας, και θα πληρώσεις και τα μπίλια σου, όλα.

Σαν οικογένεια.

Σαν οικογένεια. Και αυτοί που λένε ότι δεν φτάνουνε, γιατί θέλει τσιγάρο η γυναίκα, στο χοτέλι να πάει η γυναίκα, εκεί να πάει η γυναίκα, δεν φτάνουν τα λεφτά. Θα κάνουμε και λίγη οικονομία.

Σε ευχαριστώ πάρα πολύ Αντώνη, για σήμερα.

Και εγώ ευχαριστώ πάρα πολύ που ήλθες.

Που μας είπες την ιστορία σου και έλαβες μέρος σε αυτό το πρόγραμμα.

Ναι ευχαριστώ και εγώ πάρα πολύ.